

ARADUL

„Cea dintâiu sarcină pe care cu toții trebuie s'o îndeplinim astăzi, este să punem temelile unei țeri sigure de viitorul ei“.

N. Iorga.

REDACTIA și ADMINISTRATIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:		Pentru autorități și instituții	
150 Lei	1 An	250 Lei	1 An
80	6 Luni	140	6 Luni
40	3 Luni	70	3 Luni

In străinătate dublu.

NICOLAE IORGA.

Nicolae Iorga împlinește 60 de ani. Savantul istoric cu renume mondial, luptătorul neobosit și infrânt al desrobirii și ridicării națiunii românești, omul, care patru decenii revărsă cu o sinceritate fără de margini comoara de dragoste pentru tot ceia este românesc, pentru mai mult, pentru adevăr și dreptate — astăzi sărbătorit de toată țara românească.

De pretutindeni și ca nici odată un egal entuziasm și într-o bilă și spontană înțelegere, iscântește, în afară de orice formă

mănească și poate întreaga omenire, Nicolae Iorga a primit de mult recunoașterea oficială și mondială a admirațiunii pe care o trezeste. Profesor la cea mai strălucită universitate din lume, — Sorbona — unde ține prelegeri anuale, — el a cucerit titlurile cele mai înalte ale științei și culturii dela Universitățile din Strassburg, Lille, Oxford, Cambridge, Atena etc. ca și de la marile Universități din centrele americane: Cleveland, New York, Chicago. Peste tot Nicolae Iorga a dus odată cu știința sa ne-

NICOLAE IORGA

convenționalism, — cu forța entuziului ce rupe ori ce stăvilește și pune în cale, — expresia recunoștinței conștiente a unui neam pentru tot ceia ce Nicolae Iorga a făcut pentru el. Înălțată și înălțătoare reculeș, un moment de deplină comuniune sufletească între națiune și acest titlu al gândirii și al suferinței românești, a cărui uriașă vitalitate de toate zilele și pe toate timpurile a însemnat o înfrântă identificare a sa cu aspirațiunile, cu toate nădejzile, durerile și bucuriile acestui popor.

Personalitate covârșitoare și care nu numai între limitele noastre ale granițelor noastre, ci în cadrul cu mult mai larg, Nicolae Iorga, înseamnă un dar făcut de Dumnezeu țării sale și omenirii. Profesor, om de știință, orator luptător al cauzelor naționale, ca și îndrumător al publicului, cel mai fecund orator din câți a avut țara ro-

mărginită, cu arta și talentul său de a vorbi, cu înalta sa personalitate morală și creștină, cu fermecătoarea și comunicativa prezentare a eului său generos, solia științei, culturii și geniului românesc. Căci Nicolae Iorga este întruparea a tot ceia ce specificul românesc are mai distins, a tot ceia ce spiritul latin are mai scilpitor și în același timp a tot ceia ce drept credinciosul creștin ortodox are mai divin.

Nicolae Iorga este un apostol! Îndrumător al tinerilor generații, el le-a crescut rând pe rând sădind și desvoltând în ele pe lângă dragostea de țară și idealul unei națiuni marile comandanamente morale: muncă, cinste și dragoste pentru umanitate. De la înălțimea catedrei sale, prin conferințele sale nenumărate ținute în cele mai depărtate târguri ale țării, prin neobosită sa activitate culturală și ziaristică — Semănătorul, Neamul românesc, Neamul românesc pentru popor

Buletin intern.

● Sforțările d-lui Titulescu de a constitui un guvern de uniune națională nu au avut succesul dorit. Convenind principiul asupra participării într'un astfel de guvern, partidele politice nu s'au putut înțelege când a fost vorba de repartizarea portofoliilor și mandatelor. Din această cauză, d. Titulescu și-a depus mandatul.

● M. S. Regele l-a însărcinat apoi cu alcătuirea unui guvern în afara partidelor, care să lucreze în camerele național-tărăniște. Nici această încercare nu a reușit.

etc. — el a luptat pentru formarea tineretului — a acestui tineret pe care nici un român nu l-a iubit vre-odată cu o dragoste mai caldă și mai înălțătoare, — cu vorba, prin scris și cu fapta. În toată această activitate ce ține de patru decenii — actualul rector al Universității din București — nu s'a abătut o clipă de la linia sa de apostolat.

● Nicolae Iorga este un creator! Liga pentru unitatea culturală a Românilor de pretutindeni, Universitatea liberă de la Vălenii de Munte — Acest focar de înalt și luminat naționalism — Școala de misionare de la Vălenii, Institutul sud est european ca și institutele de artă grafică și tipografie înființate de el, sunt dovada și mijlocul cu care acest spirit creator a luptat și luptă pentru realizarea idealurilor sale.

Nicolae Iorga a pregătit războiul pentru întregirea neamului iar atunci când sub povara fatalității țara trăia clipele cele grele ale zilelor dela lași, a fost singurul care neclintit a crezut în victoria finală, a fost acela care a insuflat sufletelor oboșite și desorientate credința în viitorul etern al acestei nații. În lășul anarhizat, pe front și pretutindeni a fost flacăra focului nestins al sufletului poporului său.

Nicolae Iorga împlinește 60 de ani! Dumnezeu să-l țină mulți ani încă în mijlocul nostru, așa cum pururi a fost: tânăr, plin de neclintită energie și voință în lupta sa pentru ridicarea neamului, pentru trezirea și îndrumarea acestui popor plin de nobile virtuți atât de puțin valorificate. Suntem datorii — acum când chemat să conducă destinele țării și ale neamului, în aceste momente de grea cumpănă, are nevoie de toate energiile, de la cel din urmă țărăniș și până la cel mai mare învățat — să-i dăm din sufletul nostru, cu jertfa noastră, dovada că toată munca sa uriașă nu a fost în zadar.

Arad 20 Aprilie 1931.

Ing. Dem. Șerbănescu.

● După două săptămâni de frământări, în care timp partidele, deși spuneau că sunt gata să se sacrifice pentru binele țării, nu au căzut totuși de acord pentru o conlucrare frățească, soluția crizei a fost găsită prin constituirea unui guvern sub prezidenția d-lui N. Iorga.

● Nu este un guvern de partid. Alcătuit din oameni din afară de partide, este, cum a declarat și d. Iorga, un guvern de lucru.

● Alcătuit în câteva ore, guvernul acesta a depășit și surprins așteptările partidelor, care sperau fiecare soluționarea crizei în favoarea sa.

● Nedumerite la început, partidele au început în cele din urmă să-și precizeze atitudinea față de guvernul constituit. La național-tărăniști, ramura ardeleană ar fi pentru o atitudine ostilă, dar foștii miniștri țărăniști și curentul general sunt pentru o atitudine conciliantă.

● În partidul liberal ducist, bătrânii înclină pentru opoziție, în timp ce tinerii sunt pentru sprijinirea guvernului.

● Partidul D-lui George Brătianu este dispus a sprijini fără condiții noul guvern. S crede că aceeași atitudine o va avea și d. Dr. Lupu. Averescanii sunt împărțiți, dar curentul general este pentru sprijinirea guvernului.

● În acest timp guvernul și-a început activitatea fixându-și în primul rând directivele generale ale guvernării și dând publicității un manifest către țară.

Duminică, d. Iorga a vizitat pe șefii partidelor, expunându-le situația, și le-a înmănat câte o scrisoare în care se cere concursul.

● Parlamentul va fi convocat în primele zile ale lunii Mai. Guvernul va da citire declarației ministeriale, apoi se va începe discuția generală asupra declarației, după care va urma votul Adunării.

Numai dacă Parlamentul va vota neîncrederea în guvern, se va cere dizolvarea corpurilor legiuitoare și se va proceda la noul alegeri.

● În vederea viitoarelor alegeri — dacă vor fi — averescanii, lupștii și georgiștii au început tratative de cartelare. Se tinde la o alianță și cu socialiștii, evreii și minoritarii, pentru realizarea unui front unic în alegeri. Liberalii și național-tărăniștii sunt preocupați de aceleași idei.

● Liga „Vlad Țepeș“ a dat un comunicat prin care declară că va sprijini guvernul Iorga considerându-l ca emanația principiilor susținute de Ligă.

„Un popor se judecă, nu după ce a cucerit, ci după ce menține și după ce desvoltă.“

N. Iorga.

Religioase — Culturale.

Puteri de viață nouă.

În sfârșit suflul primăverii a biruit frigul îndărătnic al iernii, nu prea aspre, dar prea întârziate. Puterile de viață nouă saltă din toate fibrele firii. De sub invelișul de frunziș uscat își scot capul întâele floricele ale pădurii. Și pe rând despică coaja groasă a pământului plante fragede, atât de fragede și sfioase încât te miri cum răzbesc la lumină din sicriul, în care a fost închisă atâtea luni viața firii. Dumnezeu le-a inzestrat cu voință tare și putere mare ca, din adâncul întunecos al pământului, să poată apuca drumul spre soare.

«Au doară nu suneți voi cu mult mai presus decât acestea?... Dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă oare nu cu mult mai vărtos pe voi?» (Mat. 7, 26; 30.).

Stăm uimiți în fața viguroasei manifestări a puterilor de viață la plâpânde creaturi, cum le atinge suflarea caldă a primăverii. Numai oamenii se complac în lene și lăncezire, cuprinși de îndoială și descurajare, măcar nouă ni s'au dat de mii de ori mai mare putere, trupească și sufletească, decât acelor neînsemnate plante neajutate, pe care, cu o ușoară atingere de picior le putem dripi, fără nădejdea de a se mai putea reculege.

Adevărat și spiritul omenesc se avântă în sbor peste creștetul munților, se coboară în adâncurile pământului; cercetând și studiind pretutindena. Noi diriguim puterile firii și schimbăm cursul apelor năvalnice, în alvii noue; stăpânim mările și prindem fulgerele cerului. Nici cel mai feroce animal sălbatic nu ni se poate împotrivi. Ori se supune, ori pier. Intreaga natură este constrânsă să-și plece cerbicea sub jugul voinței omului.

Dar cât de nevoiași suntem față cu noi înșine. Cât de slab și anemic ni-e brațul când trebuie să facă ordine în viața noastră personală. Ne descurajăm repede, ne plângem mereu de pie-deci, ce se pun de-a curmezișul voinței și a gândului nostru bun și ne speriem de cea mai mică sforțare, pe care ar trebui să o facem. Cât sunt de lipsiți de bărbăție, față cu ei înșiși, bărbații mari și femei cu faimă!

Sunt oameni fanatici în chemarea și specialitatea lor, dârzi în stăruință pentru un lucru, sau o idee, care îi scoate în văzul lumii, dar în aceeași vreme își neglijează în chip rușinos viața lor personală. Se pare că întreaga cultură modernă nu e clădită decât pe astfel de exteriorizări unilaterale. Căci altfel cum s'ar putea, ca în mijlocul unei strălucite «civilizații» omenirea bolnavă să meargă totuși spre prapad, trupească și sufletească?

În ce chip minunat ne izbesc vederea puterile de viață ale firii. Cel mai mic firicel de iarbă e străbătut de o năzuință puternică, de o voință inconștientă, dar activă, de a se forma, de a crește, de a înflori și aduce rod. Firicelul plâpând năzuiește să devină arbore uriaș.

De ar avea și oamenii această voință neînduplecată spre o dezvoltare sufletească și trupească, până la desăvârșire, — altfel ar fi viața și altcum am sta. Dar este peste măsură de tragic, că omul nu are îndemnul să-și pună toate

puterile trupesti și sufletești în slujba desăvârșirii ființei sale, cum o fac de sine plantele și animalele...

Noi ne chinăm o viață întreagă a dobândi câteva bunuri trecătoare, ce ne pot face plăcerea de o clipă. Eva a rupt mărul, a luat fructul oprit, dar și-a dat în schimb sufletul. Și la fel facem noi. Noi vindem sufletul de dragul idolilor, cărora se închină lumea de azi, pentru a-și satisface poftele unei vieți pur materiale. Nici odată n'a trebuit omul să-și tortureze mai mult trupul și să-i rămână mai puțină vreme pentru desăvârșirea vieții sale spirituale, ca tocmai acum, sub regimul faimoasei culturi, a cărei țintă e să învețe pe om cum să dobândească și să se înstăpânească în toate bunătățile pământului, pierzându-se, în aceeași vreme, pe sine însuși.

Trebuie să învățăm dela florile plâpânde ale primăverii și dela întreaga firea. Să ne pătrundem de credința că suntem chemați spre înălțime și să avem încredere că suntem inzestrați și puterea de a ne ridica spre culmile desăvârșirii. Adevărat, trebuie să ne punem în funcțiune toate puterile de viață, simțirile vii și voia neînfrântă de lucru, ca să destrămăm vâlul întunerecului, ce ne-a învăluit ființa noastră lăuntrică și să ieșim în bătaia luminei lui Hristos care luminează tuturor. Sub raza și căldura ei sufletul își va lua avânt spre desăvârșire.

Lasă să se facă primăvară și în sufletul tău. De sub proșghița obicinuițelor puterile vieții vor face să înflorească florile virtuților, și de pe pomul vieții tale vor cădea, deodată cu înmugurirea nouă, toate frunzele uscate și rămășițele vechi și moarte.

Cine știe să-și salte puterile de viață nouă, ca într-o primăvară statornică, va putea aștepta în liniște și cu încredere și toamna vieții, bucurându-se de rodurile ei.

N. Iorga la Blaj, în anul 1911.

In jurul gării Kükülszög (așa botezaseră ungarul gara Blajului) roiau zeci de mii de valahi. Valurile cămășilor românești înghițeau petele surtucurilor orașenești și marea aceasta albă se așternea pe linia căii ferate cu mii și mii de ochi fixați în depărțirile răsăritului, de unde se aștepta în toată clipa trenul adevărat de mare bucurie națională: Nicolae Iorga.

O companie de jandarmi cu pene de cocoș la pălării își înghițeau saliva încercând să stăvilească năvala poporului iluminat de cea mai sfântă nerăbdare. Dar de abia se auzi șuerând sirena acceleratului și paturile puștilor ungurești deveniră neputincioase. Trenul trebui să se oprească înaintea gării, speriat de uralele, cari nu mai conteneau.

Iar când apărură la ușa unui vagon figura de apostol a celui mult dorit, nu se mai știu ce-i rânduială sau program, Ardealul isbucni într-un elan, pe care

Un eveniment literar.

(Memoriile Dlui Prof. Nicolae Iorga)

În două volume (ambele 747 de pagini) dl. Prof. Iorga și-a publicat note zilnice, făcute din Malu 1917 până în Martie 1920 în legătură cu cele mai fosemuate momente din istoria neamului și a țării noastre. Aceste note făcute cu obiectivitatea unui savant de talia dlui Prof. Iorga au o valoare deosebită. Ele sunt cel mai important document istoric al epopeei noastre naționale, care a fost publicat până în ziua de azi. Cu privire la războiul întregirei neamului s'au mai publicat și alte cărți, cari și ele își au însemnătatea lor literară. Toate acestea sunt făcute dintr'un anumit punct de vedere; sunt în cea mai mare parte apologii, făcute pentru publicul mare și îndeosebi pentru generațiile tinere. Memoriile dlui Prof. Iorga redau fidel și fără nici o înfrumusețare de stil întâmplările la care și Dsa a participat până în capăt. Ele sunt izvorite dintr'un profund și cald sentiment patriotic, și îmbrăcate în haina spirituală a unei vaste culturi. Aceste împrejurări au făcut posibil, ca atâtea porniri și greșeli politice a unor fruntași ai vieții publice a României, — ca atâtea scăderi și depravări sociale, inerente unor vremuri de neliniște și prefaceri, să fie exact redade, dar fără să deprimeze pe cititor. Optimismul sănătos al dlui Prof. Iorga nu le-a dat o importanță exagerată, cum atât de greșit fac unele firi impresioniste, chiar și azi, când primejdiile nu sunt atât de mari și de amenințătoare, ca și atunci.

Cele două volume cuprind o serie de caracterizări succinte foarte judicioase de situații și aprecieri juste de oameni, și tot atâtea păreri pline de înțelepciune, adevăruri filosofice, cari impresionează profund pe cititori. Ar trebui să publicăm câteva luni de-a rândul citate pentru a demonstra cu nenumărate dovezi această afirmațiune.

Cetirea acestor memorii este deosebit interes pentru noi români de dincoace de Carpați. În ele găsim reliefe în tot locul unde e vorba de litățile personalității atât de interesantă și profund morale și armonioase, a regelui nostru Rege Ferdinand, care și om are calități excepționale, de atât de puținii supuși ai Lui au cunoștință. Regele era foarte religios de o delicateță rară, și inzestrat cu putere de pătrundere a problemelor și de cunoaștere a oamenilor. În aceste memorii vom mai găsi și oglinda a comportării românilor desrobite, toate părțile bune dar și cu toate nările neînfrânării, pasiunilor și desordinea lor în rolul de constructori în epoca de consolidare a patriei întregite. Pe noi arădanii ne va interesa, în primul rând, frunzașii noștri locali între dl. Șt. C. Pop a dat dovezile unei activități și devotate activități.

Vom mai găsi acolo redade toate emoțiile: dureri și bucurii, prin care au trecut conducătorii României până și-au văzut realizat scopul, pentru care au intrat în război; vom găsi dovezile generosității sufletești a fraților „liberi” și căldura sufletească cu care s'au gândit la noi. Am văzut când vestile prime despre începutul prăbușirii puterilor centrale au sosit dl. Prof. Iorga spune: „O mală zi pentru lumea întreagă nu se poate (pag. 88, vol. II.); iar când aliații trecut Dunărea pe la Zimnicea și s'au dus din Ardeal, sosiseră pentru a cere trarea armatei române în această provincie, exclamă: „Se pot descrie asemenea zile, fără a le profana?” (pag. 104 vol. II.)

Memoriile dlui Prof. Iorga trebuie citite și răscolite de multe ori, de către fiecare român, dar mai ales de către din provinciile de dincoace de Carpați. Ele sunt și un capitol din istoria noastră dărnă a României, pe care trebuie să cunoască fiecare intelectual. Cei care vor mai ales azi, când autorul ține în mână frânele destinului țării, prezintă o deosebită actualitate.

CULTURALE

Arad-Șega: Concertul Soc. P. și M. din Arad-Șega. Aranjat de Ștefan Gheorghie.

Luni a doua zi de Paști societatea tinerimii Sf. Gheorghie din Arad-Șega a aranjat în localul Grădinei de copii o serbare culturală.

Programul variat a început prin cântarea „Hristos a înviat”. A urmat apoi o simfonie de ferința părintelui Felea despre război și sufletească. Restul programului s'a compus din bucăți umoristice și puține de cor. S'au remarcat dsoarele de cor, Blro, Nădlăcan, Andreica și Blro. Dni Apustol Mogoș, Tuluc, Dreclin.

Corul, condus de teologul absolvent Sever Pigli, a executat ireproșabil cântările „Victoria”, „Hristos a înviat” și „Gina la Mărășești”. Pentru felul cum Sever Pigli a instruit și condus corul nu'l putem decât felicita. În acest timp, având în vedere talentul său în această direcție, îi prevedem o frumoasă carieră de preot și conducător de coruri.

Venitul net al acestei serbări s'a afectat fondurilor pentru repararea și mărirea casei Culturale, căreia români din Șega ar trebui să-i acorde o multă importanță, pentru a avea un local bine aranjat și potrivit scopului și mai cu seamă pentru a lua în considerare unguirilor cari intenționează clădirea unei case maghiare în mijlocul acestui cartier românesc.

Nicolae Iorga ca orator.

Binecuvântată și neuitată clipă în care am auzit întâia oară pe Nicolae Iorga într-o întrunire publică! De ce și astăzi s'gduirea de atunci? De ce mă înfior și astăzi de fiorul vorurului? De ce, după ce vorbiseră oratori ca Delavrancea, Nicolae Filipescu și Take Ionescu, au fost suficiente cuvintele ale lui Nicolae Iorga pentru ca ceea ce înainte era actual, să se transforme deodată în strigăt sguur și înfiorat al sălii întregi? De ce, deodată deodată ca de un curent electric, mulțimea aceea părea un suflet care palpita?

Pe urmă vorbiseră meșterii și atunci se omul să vorbească.

El expunea idei: le trăia; nu strigă glasul lui cuvântul ales anume să culegă efectul: striga cuvântul s'gduie pe deasupra tuturor meșgurilor retorice; nu biciuia un bici pe care-l ținea în mână învîlând ochii să admire îndemneala cu care mănușește, era sufletul lui prefăcut în biciu de foc care arde pentru ură.

Oratoria lui Nicolae Iorga? Nimic simplu: calea pe care urmează el lui mare pentru a ajunge la altă altora, atunci când are multă în fața sa.

Dacă gluma lui cucerește și lucrăde mulțumită este fiindcă ea eșle spontan, nu din venin ca la dar din voioșia exuberantă a un suflet care se revărsă din plin; și deschide paranteze în mijlocul fraze avântate, pentru a face o observație care atunci răsare în minul continuu creatoare, este că a-ia sosit ceasul și, de aceea în a regularității arhitecturale atât de late de alții, publicul o gustă fiindcă e că atunci era natural să vie și ie spusă; și dacă în mijlocul unei estiri sfătoase, vezi că privirea i se rade, că glasul se schimbă și gese devine poruncitor, este că, atunci clipa aceea, sufletul lui, prea mare ru a înira cu totul pe făgașul poirei, clocotește ca lava de de sub t și izbucnește deodată cu o pude vulcan; și dacă, mulțimea a-pestriță, obicinuită cu formulele orilor de profesiune, tresare sguide de accentele lui neobicinuite și be frazele acelea plămădite din

gând abstract și din plaslicitate de pictor, al căror secret numai el îl are, dacă acea mulțime, mai totdeauna superficială, vibrează totuși de un fior religios, ascultându-l, este că în clipa aceea un suflet mare intră în legătură tainică cu *acel fond de adâncă umanitate* pe care și sufletele cele mai ușoare îl au într'ânsele, dacă ai știut să pătrunzi până la dânsul.

Și dacă sala toală-i în picioare, dacă strigătele s'gduie păreții, este fiindcă, s'a desleptat în mulțimea aceea care formează o singură ființă, *un fior de înălțare morală*.

Valorile cari au pornit dela el către public, se întorc mărite înapoi; oamenii aceea cari trăiau, până a începe el să vorbească în nivelul obicinuit al minții și al inimii, se îndreaptă către dânsul fiindcă simt că de acolo vine flacăra care-i purifică și-i poate înălța.

Și, atunci, pe deasupra meșteșugului potrivit de fraze și atitudini al unora, pe deasupra ironiei veninoase și pânditoare a altora, pe deasupra dialectice profesioniștilor tribunei, pe care mulțimea i-a aplaudat până atunci, ea are revelația unui suflet care depășește în înălțime și trumusește toată trumuseștea cuvintelor roșite, ea simte în fața ei *omul* cu ceea ce Dumnezeu a pus mai bun în făclura lui.

Ce rost mai are atunci analiza felului cum el și-a construit fraza, dacă acela care a construit-o după toate regulile consacrate ale artei, nu a reușit să ridice sufletul ascultătorilor, așa cum a făcut-o acela care nu s'a gândit la nici un fel de meșteșug?

Ce valoare mai are artificiala dialectică a minții încleșată în tiparele logice formale, când ea nu a putut convinge ca acel accent abrupt, s'gduilor și vulcanic, răsărit din însăș structura elementară a sufletului?

Ce valoare pot avea formele și formulele în fața vieții însăși?

Și, dacă e vorba să definim în câteva cuvinte oratoria lui Nicolae Iorga, vom spune așa: că omul cel mai scânteitor, mai fecund, și mai curat al neamului acestuia sfărâmând regulile și tiparele obicinuite ale elocvenței, a s'gduit și a înălțat ca nimeni altul sufletele contemporanilor săi, fiindcă a adus cu el două lucruri mari: *viața și sinceritatea*.

(Din: „Omagiul lui Nicolae Iorga”).

PETRE P. SUCIU

Schimbarea de guvern

Ne-a fost dat să vedem, cum partidele politice s-au târguit, fără să se fi putut înțelege, timp de două săptămâni, pe socoteala țării, adânc s'gduită de criza economică, de care suferă atât de mult. Nici iscusința dlui Titulescu, diplomatul artist, care la Societatea Națiunilor știe rezolvi conflicte dintre state; nici căldura patriotismului, ce se reoglindeste din apelul dela 14 crt a Regelui, către aceste partide, nu au putut avea darul de a le îndupleca să-și subordoneze interesele meschine, celor superioare ale țării, atât de grav bolnave.

Noi nu facem politică și poate că tocmai de aceea constatănd cinismul acelor târguiali mărunte ne indignăm mai mult decât cei înregimentați în cointeresarile de exploatare fără suflet ale acestei țări numite: partide politice. O mărturisim sincer, că nu am putut crede, că acel apel istoric al Regelui, să rămână fără efect; nu am putut crede în lipsa de patriotism la aceste „partide“, cari au organizat în jurul palatului de suferințe al patriei, o bursă de ministere și mandate de deputați, senatori, etc.

Soluția luată de Rege, oricât s'ar părea ea de neașteptată din partea partidelor, este unica logică, ce se putea lua. Atitudinea loială și serioasă a dlui Iorga îl indica numai pe Dsa, pentru a scoate carul țării din noroiul, în care l'au înglodat partidele politice.

Ne revoltăm văzând după toate acestea, pe fața politicianilor zimbetul „superiorității politice“ și auzind propagarea neîncrederii în capacitatea de muncă a actualului Guvern. Dl. Iorga, care de aproape patru decenii și-a pus toate serviciile, de cari este capabil, toată activitatea, toată ființa în folosul neamului și al țării este cea mai marcantă personalitate a românismului, Dsa este o personalitate cu o suprafață morală și cu calități spirituale, cari nu sufăr nici o com-

parație cu ale nici unui alt fiu al acestei țări. Dsa trebuie ajutat ca să izbutească. Dsa trebuie sprijinit, ca să ducă la bun sfârșit munca la care s-a angajat, și de a cărei răspunderi este atât de conștient. Toți bunii patrioți toți ceice consideră exercitarea drepturilor politice o datorie patriotică, iar nu ocazie de căpătuială personală; trebuie să ajute pe dl. Iorga să-și înfăptuiască gândurile bune, de cari este și a fost condus toată viața, pentru binele acestei țări. Orice alte considerațiuni trebuie să cadă. Acceptarea mandatului formării Guvernului din partea dlui Iorga însemnează că D Sa se simte în stare de a-și servi țara chiar și'n aceste, ba mai ales în aceste clipe grele. Prestigiul Dsale moral, cunoștințele și legăturile sale sunt suficiente garanții, ca să-i acordăm încrederea noastră întreagă.

Să trăiască dl Prof. Iorga Nicolae și Dumnezeu să-i ajute să reușească întru toate.

Verax

Continuăm vinderea tuturor umbrelor de ploaie și soare, nu numai a celor scăpate dela foc, pe prețuri nemai auzite de eștin.

Casa de umbrele Transilvania

Mărfurile noastre sunt fără defecte și de cea mai bună calitate.

Salonul Pirotsky

Coafor de dame și domni Arad, Matei Corvin No. 2.
 Ondulă 15 Lei
 Tuns 10 „
 Spălătul părului 15 „
 Manicur 15 „
 Tăiatul bățăturilor-pedicur 15 „
 Abonamente pentru Doamne și Domni cu prețuri eștine.

Doi eroi din Pecica.

Schiță

Șesit peste măsură de căldura înăloare a lunei lui Cuptor, primii cu rize invitația unui prieten și porni ovărășia lui prin împrejurimile A-lui.

Mașina alergă nebună pe șosea, iar dornici de a ne răcori, sorbiam cu mie aerul curat al amurgului și își de mireazma miriștilor ce alu-u în urma noastră, întrezăream epărtare soarele muribund, ascun-se după dealuri.

Asfințit întrărăm în Pecica. Mic-răm viteza ca să putem admira oie acest sat frumos așezat, cu le curate și înfășișitoare, cu femei veșe, cu bărbați voinici și neîn-ți în istețime.
 Au mândrii în portul lor româ-păstrat cu credință și sacrificii lungul veacurilor.

Tovarășul meu de drum se simți dator să-mi deă unele lămuriri. Mi-arată biserica mai departe cafeneaua, un local curat și prezentabil cu umbrar verde dinainte și pe când se încercă să-mi expue situația și obiceiul locuitorilor «pecicani» îmi fulgeră prin minte o amintire limpede ca lumina zilei.

— Dacă e vorba de Pecica, îl întreprurpei eu, lasă-mă pe mine să-ți povestesc o întâmplare descrisă de Generalul Olteanu în «HUZARUL NEGRU».

* * *

..... «Cică venise la Arad, la un bălcu, o comedie — un fel de circ.
 Avea între alte minunății, un leu și un tigr, pe care directorul îi puneă față'n față, în aceiași colivie și-i stăpâneă cu puterea spiritului omenesc de nu se încăerau.
 Dar întâmplarea a făcut că leul a

murit. Ce s'a gândit domnul director? Să bage un om în pielea leului.

Dar pe unde să găsească omul, care să îndrăznească să între la tigr în pielea leului?

Din Pecica a adus neamțul pe unul lon; l'a cusut în pielea leului și-a intrat cu el la tigr.

Cercul era plin de lume. Se învârtea leul pe lângă tigr și tigr pe lângă leu; se măsurau, se mărăiau, își plimbau cozile cu eleganță și bărbăție dar nu se repezeau, căci era neamțul între ei.

Numai dela o vreme, directorul s'a tras binișor către portușă coliviei a deschis-o cu băgare de seamă și fixând cu ochi pe tigr a ieșit și a pus zăvorul.

Acum tigrul s'a pornit tot mai îndrăzneș spre leu, iar bietul leu dă înapoi, până ce s'a făcut ghem între două gratii.

Nici din coadă nu mai dă și nici nu mai mărăia; doar cu labele dinainte parcă cerea iertare și mereu se uita spre ușa coliviei, cu ochii după director.

Și iată că tigrul ajunge la un lat de mână; laba lui îngrozitoare se întinde către coama leului și suflarea lui caldă îi dogorește obrazul.

Toată lumea stă cu inima puică și când liniștea era desăvârșită, când fiecare și mai ales leul era cuprins de fiorii sfâșierii inevitabilă și imediată, numai ce s'a auzit tigrul cu mustră pe urechea leului:

«Nu ti teme loane, că și eu mi-s tot din Pecica.....»

E. M. Navalnic

Tot felul de
Cântare, greutatei
 și lucrări de lăcătușerie în
 deposit, unde se confecționează extraordinar de eștin
 cântare și lucrări de lăcătușerie precum și reparațiuni.
GARAȘI. PIATA CATEDRALEI NO. 8.
 Nr. 197.

Papagal de vânzare la
 Restaurantul din Piața
 Catedralei 12, Arad.
 Nr. 192 1-4

Cronica militară.

Viitorul război va fi în 1935—1940.

Deși nimeni nu dărește un alt război, națiunile apasene se pregătesc în vederea unei mari conflagrații mondiale pentru anul 1935—40.

Acestea au fost declarațiunile din trecut ale profesorului Delisle de la Universitatea din Glasgow date cu ocazia unei conferințe ținute la Williamstova în Statele Unite. Este trist că mințile cele mai savante înțeleg o cauză rea” a adăugat Profesorul Burne.

Desvoltându-și ideea, savantul a arătat, spre exemplu, că în Statele-

Unite, 200 din cei mai mari chimiști lucrează la perfecționarea de noi gaze otrăvitoare. Și au avut din nenorocire succes în experiențele lor.

În vremea aceasta Anglia cheltuește 200 mii dolari pentru perfecționarea bombelor cu gaze pe o rază de zece mile.

„Războiul este inevitabil, a încheiat Burne națiunile mari cheltuiesc anual în preparative de război, cam aceiași sumă de bani pe care o cheltuiau în perioada 1909—1914”.

M.

Amintiri tragice și pline de învățăminte.

Sufletele se înalță și pulesc în sterele cerului — atunci când ele scormonesc în împărștie cenușa uitării — de pe țărmurile acelora care s'au jertfit întru destinele neamului nostru.

Cartea de aur a *Tărei Noastre* ne oferă exemple mărețe — pe care trebuie să ni le reamintim — atât pentru curaj și recunoștința strămoșilor noștri, cât și pentru oțelirea și înflăcărarea tinerilor generațiilor actuale și cele venitoare.

Filicări patriotice au încălzit sufletele marilor noștri bărbați de Stat din toate ținuturile românești — și pus în acțiune bravile noastre oștiri în războiul pentru întregirea neamului.

* * *

Cu ocazia trecerii armatei române din Carpați în anul 1918 — la glasul de izbăvire al fraților noștri din deal — ungurii au căutat să-și răsplătească prin execuții în masă și torturile pe mai îngrozitoare.

Voii reaminti numai câteva cazuri din fiind chiar din ținuturile Aradului. Pe la 20 Februarie 1919, un batalion de trupe regulate ungară, venind din deal cu tunuri, mitraliere și cu un tren de luptă, au atacat comuna Șiria sub pretext de a dezarma garda națională românească, au bombardat-o și au răpedit-o cu asalt.

Întărind în sat, *au masacrat o mulțime de locuitori, printre care învingătorii familia a fruntașului român țărăn. După aceea, au întins marile în comunele învecinate din Ardeal; 60 inși au fost uciși printre care femei și copii. Mulți au fost torturați, puși în lanțuri și închiși în comuna Socodor, cei doi preoți din biserică locală: Leucuța și Popescu, au fost uciși, iar cadavrele aruncate în Criș. La Ciuci, Locotenentul Tămaș a fost pus să-și sape în jur groapa.*

Este unul din cele mai infame asasinării s'a petrecut în Beiuș. În noaptea 3-4 Aprilie, Căpitanul ungar Verdy a ridicat la miezul nopții din deal lor pe fruntașul român, Ioan Daș membru al comitetului executiv al partidului național român și designat Consiliul Dirigent ca Prefect al județului Bihor, precum și pe avocatul Nicolae Bolcaș, i-a uruncat într'un vagon și i-au dus la gară. De acolo un vagon legat de o mașină i-au aruncat în comuna Lunca, lângă Vașcău,

la 20 Km. de Beiuș. Până la ziuă, cei doi martiri au fost torturați și apoi duși la marginea gropii săpate pentru ei într'o vălcea. *Aci supliciu a re- început. Li s'a tăiat nasul, li s'a sfărâmat brațele cu paturile puștilor, li s'a înfipt baionetele în gură și în ceafă, li s'a scos ochi și la urmă au fost aruncați în groapă de vii, unul peste altul și acoperiți cu pământ*

S'ar putea cita multe și îngrozitoare exemple de natura celor arătate mai sus.

Sunt conving că și acestea sunt suficiente ca cetitorul liniștit și absorbit de văltoarea evenimentelor zilnice să-și transporte o clipă spiritul la aceia care au fost torturați pentru a ne lăsa nouă o *Românie Mare și Frumoasă*.

Dar ceea ce pare mai trist este că începe să se aștearnă uitare și peste acei care au fost maltratați pentru cauza neamului și pentru acei călăi care i-au schingiuit și îngropat de vii.

Preoți cu crucea în mână și credințe în Dumnezeu au fost luați dela ușa altarului și au fost îngropați de vii de magnații unguri.

Avocați — ofițeri — femei și copii după ce au fost schingiuiți și au săpat singuri gropile de tortură și acoperiți — de vii cu pământul românesc — pe care azi calcă liberi și îmbrășișiți cu multă căldură de unii dintre noi.

Este o crimă ca noi să uităm așa de repede — este un sacrilegiu — ca să încălzim la sâmurile noastre pe acei de sânge dușman care au robii pe frații noștri ardeleni — de veacuri întregi.

La mulți le place societatea străină, limba și obiceiurile lor. Mulți nesocotesc — elementele românești — pe diferite considerente. Un popor care uită trecutul lui nu poate aspira nici odată la un viitor strălucit. Țara aceasta — este a Românilor.

Români din toate unghiurile țării dela Nistru — la Dunăre — și până la Tisa au creiat România Mare.

Să ne iubim frățeste — căci în sângele nostru curge sânge românesc și să nu așternem valul uitării peste sufletele acelora, care au fost torturați pentru destinele neamului nostru.

Să-i proslăvim și să ne încălzim inimile românește — la filicări iubirii de „Țară și Tron”.

Marinus

Inconștientă sau negliobie.

Medicii români sunt dați afară. — În locul lor se angajează medici minoritari.

Pe teritoriul Transilvaniei există încă de pe vremea dominației maghiare o vastă organizație de ajutor mutual a muncitorimii care are ca scop să asigure muncitorilor bolnavi o asistență medicală gratuită, iar celor ajunși în trista situație de a fi incapabili de muncă să le acorde un ajutor material eficient pentru a le asigura existența. Actualmente această organizație stă sub conducerea Casei Centrale pt. asigurări sociale, dar funcționează și pe mai departe pe baza vechilor legi și descentralizată pe județe. Fondurile Caselor Cercuale Județene se adună din cotizațiile muncitorilor de toate categoriile precum și din cele ale patronilor cotizații stabilite după anumite norme.

Asigurările muncitorilor.

Nimeni nu poate contesta marea utilitate socială ale acestei instituții. Dar cum adeseori se întâmplă ca o idee sau principiu de o înaltă valoare morală sau socială să fie greșit aplicate, tot așa s'a întâmplat și în cazul asigurărilor muncitorești, căci burocrația stearpă care a pus stăpânire pe această organizație a reușit nu numai să-și pervertească rolul, dar a adus-o chiar la marginea prăpastiei. Dealtcum era natural să se ajungă la un asemenea rezultat, când personalul de birou începând dela umilul împiecat până la inspectorii de toate gradele și toate soluțiile — și mai ales aceștia din urmă — au sporit din an în an în mod vertiginos, consumând o bună parte a fondurilor destinate asistenței medicale și materiale a muncitorilor membrii asigurați. Până când așezămintele industriale erau în plină activitate, burocrația hipertrofiată s'a putut adăpa nestingherită de nimeni la izvorul crezut nesecat al fondurilor muncitorești căci bani erau din belșug și pentru unii și pentru alții.

Păcatele burocrației.

Dar criza economică le-a tulburat puțin liniștea, așezămintele industriale în urma scăderii consumației s'au văzut nevoite să-și reducă numărul angajaților lor în consecință s'a redus și

numărul muncitorilor asigurați. Ca urmare firească a acestor stări de lucruri au scăzut și fondurile altădată atât de bogate. Burocrația se vede silită să acționeze pentru a-și echilibra bugetul. Și acționează așa după cum crede ea mai nimerit. *Face în primul rând presiuni asupra corpului medical pentru a reduce întrucât e posibil numărul incapacabililor de muncă. În acest scop emite ordine din ce în ce mai severe pentru a constrânge pe medici să-și calce pe conștiința lor profesională și să declare de sănătos pe cel suferind.* Dar și această măsură s'a dovedit a fi încurând insuficientă. Cei chemați au fost puși iarăși în situația de a căuta alte modalități pentru salvarea instituției. Și au clocit ce au putut și ei până ce au luat hotărâre eroică. Dar ce credeți pe cine vizează hotărârea lor? Pe droaia inspectorilor și parainspectori cu salarii considerabile și jetoane de prezență și diurne fabuloase. O, nu, sunteți prea naivi dacă credeți așa ceva. Au aflat ei o măsură mult mai justă față de ei — Plecând dela premisa că *medicii sunt vinovați de impasul în care au ajuns deoarece prescriu prea multe ajutoare de boală, este natural că ei să și sufere consecințele. Să se reducă deci numărul medicilor și a ajutoarelor lor.*

Inspectorul general ce are de zis?

După informațiunile pe care le avem, la această soluție s'au oprit conducătorii Casei Cercuale Arad. Oare nu au putut afla o soluție mai echitabilă? Și ce are de zis la toate acestea Dl. Dr. Cosma medic inspector general al Caselor Cercuale din Ardeal, care în calitate de medic șef al Casei din localitate a luptat cu multă râvnă și ani de-a rândul pentru a da o organizație medicală bună muncitorilor asigurați, încunjurându-se în acest scop cu o pleiadă de medici bine pregătiți. Noi așteptăm liniștiți desfășurarea lucrurilor, având convingerea că până în urmă se vor afla soluțiile cele adevărate. Dacă nu, vom încerca să le sugerăm noi cu o altă ocaziune.

Accident de cale ferată la Cicir

Acarul Pădurean Nicolae voind să evite o catastrofă, a fost omorât de un tren de marfă. Trenul deraiază.

În noaptea de Sâmbătă spre Duminică, după ora 12, trebuia să sosească trenul de marfă dinspre Teiuș, care trebuia îndrumat pe o linie moartă până după trecerea acceleratului spre București. Trenul a fost semnalat la 12 și 20 minute și acarul Pădurean Nicolae, a îndreptat acul pe o linie de garaj.

Nenorocirea se produce.

Trenul venind cu viteză neobișnuită și acarul crezând că nu se va putea opri în gară și voind să evite o deraiare în celalt capăt al gării, s'a repezit la ac, voind să-și de-a drumul pe linia spre Arad. Aci a fost surprins de locomotiva trenului de marfă care i-a tăiat ambele picioare.

Deraiarea.

După aceasta trenul totuși a fost oprit, însă voind să libereze linia,

trecându-l pe o linie auxiliară trenul a deraiat. S'au răsturnat 4 vagoane, dar din fericire, alte victime omenești n'au fost.

Pădurean moare.

Vestea nenorocirii a fost imediat telefonată la Arad, de unde a pornit un tren de ajutor, împreună cu șeful gării Arad, șeful biroului de mișcare, medicul C. F. R. etc., dar degaba, căci Pădurean Nicolae, a murit făcându-și datoria și evitând o ciocnire groznică între trenul de marfă și acceleratul ce pleca din Arad.

Dumnezeu să-l erte.

* * *

Circulația spre Teiuș a fost oprită 2 ore, iar acceleratul spre București a fost îndrumat peste Timișoara.

S'a instituit o anchetă pentru aflarea vinovaților.

PARDESILE ȘI HAINELE DE PRIMĂVARĂ

le vopsește și curățește

str. Brătianu No. 11 KNAPP str. Episcopul Radu 10

Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate.

Manifestul guvernului Iorga către țară.

D. Nicolae Iorga președintele Consiliului de miniștri, a lansat un apel către țară, în numele guvernului ce-l prezidează.

Manifestul, care a fost afișat ieri în toată țara, are cuprinsul următor :

Dorința cea mai călduroasă a M. S. Regelui a fost precum se știe, aceea de a aduna în jurul M. S. pe toți aceia cari în vechea Românie sau în țara unită prin sacrificiul tuturor până la cel din urmă soldat, au contribuit să puie pe temelii statornice țara noastră iubită, continuând silințele generațiilor cari s'au perindat timp de șapte sute de ani pe acest pământ.

Pentru aceasta M. S. Regele a făcut apel la un om a cărui valoare face parte din capitalul moral al Europei actuale. Timp de două săptămâni d. Titulescu n'a reușit să armonizeze voinți deprinse a-și sta împotriva.

Rămânea o singură soluție, care nu putea să fie decât a unui guvern de bunăvoinți, de jertfă desinteresată pentru țară, de fierbinte dorință de a o scoate pentru moment din greutățile cari o apasă, pentru ca mai târziu cu toții împreună, pasiunile fiind potolite prin însăși opera de liniștită gospodărie, întreaga lume politică destoinică să poată colabora la așezămintele cu totul noi pe cari le cere vremea.

Amesctecat de patruzeci de ani în viața politică a țării, fără să fi adus în ea nici interes politic, nici patimă personală, ajuns la vârsta de 60 de ani, când singură dreapta judecată și iubirea de oameni hotărăsc acțiunile oamenilor, conștient că n'am pierdut viața mea fără să aduc servicii neamului din care m'am născut, am crezut că pot avea îndrăzneala să iau asupra mea sarcina de a prezenta un mănunchiu de oameni dintre cari nu e unul care să nu-și fi făcut dovada priceperii la locul unde prin grația M. S. este pus astăzi.

Indreptându-mă către Români din toate clasele, sătul de lupte zădărnice în cari cele mai frumoase bunăvoinți s'au oboșit adesea fără folos, noi în așteptarea, numai când va fi nevoie, a

alegerilor din cari dorim să fie reprezentați oameni de ispravă, indiferent de gruparea din care fac parte, pentru ca astfel pentru întâia oară nimeni să nu se poată plânge că voința lui exprimată legal n'a fost ținută în seamă, asigurăm că tot ceia ce se poate face deocamdată va fi scopul silințelor noastre, dar că minunea așteptată de toți n'o poate face decât însuși poporul român, scuturându-se de toate prejudecățile și curățindu-se de toate patimile rău făcătoare.

Pentru aceasta se cere înalte de toate muncă și liniște.

Munca vom ocroti-o prin toate mijloacele noastre, iar pentru a asigura liniștea țării, care nu trebuie să fie la discreția oricărui suflete turburate, vom face uz de tot ceia ce legea pune la dispoziția noastră. În marginile legii orice om își va putea găsi dreptatea, orice partid își va putea urmări ținta.

Un control atent va atinge toate administrațiile și orice batjocură cu banul scump al unei țări sărace va fi pedepsită aspru spre a se da exemplu oricui va mai cuteza să se atingă de averea cu greu adunată a ei. Comisiuni speciale vor merge din loc în loc pentru a verifica gestiunile prea multă vreme lăsate fără control. În același timp oricine crede că poate fi scutit de datoria de a sprijini țara prin contribuția sa va fi urmărit fără milă, căci mila cea mare trebuie să o avem pentru țară, nu pentru cel ce se sustrag dela datoria față de dânsa.

Dar vom lua din cel dintâiu contact cu departamentele noastre toate măsurile necesare pentru ca statul să se restrângă numai la ce este de nevoie, despovârându-l de toți paraziții regimurilor politice cari copleșesc un buget cu mult prea greu pentru umerii noștri. O simplificare

Titulescu și politica internă.

Opinia găsește, că Titulescu ar fi leșit compromis din încercările înche-gării unui guvern național. Judecând după aparențe și fără o drămulre obiectivă a dedesupturilor, părerea de mai sus ar putea să fie justă. Cel mai strălucitor diamant nu va putea scăpa de pete când e svârțit în mocirlă. Aceste pete sunt însă numai aparente, diamantul continuând să-și păstreze întreaga strălucire de îndată ce va fi scos și curățit de noroiu.

Este cazul vrednicului bărbat de stat Titulescu. Umbrele aruncate asupra lui de limbușia presei și prejuriții superficiale de o clipă au dispărut chiar atunci când i-a încetat mandatul. Titulescu era sortit să fie ultima încercare în materia politicii de partide. Trebuia să se cunoască odată definitiv izvorul din care se adapă politicianii de meserie. Căci dacă există în sufletul lor un dram de patriotism adevărat, în fața apelului Maestății Sale

— care le trimitea pe Titulescu, și niciul său cel mai apropiat, ca o pânghie de salvare a demnității lor trebuiau să-și plece toate instinctele de ură, toate patimile, toate socotelile. Durere, încercarea a fost o nouă — nădăjduim — cea din urmă desiluzie cu atât mai dureroasă cu cât dicitul mai sceptic cetățean nu bănuia altă nemernicie în rândurile stegarilor politicii românești. De acum, lucrurile s'au limpezit. Ne cunoaștem pe deplin valoarea oratorilor noștri de bălciuri, cu cât mai rău mirositoare a devenit falma politicianilor de meserie, cu atât mai luminoasă răsare figura vrednicului Titulescu, care a rezistat tuturor ispitelor cancanurilor și culiselor com-liabulelor cu partidele politice, rămânând ceea ce trebuia să rămână: reprezentantul destoinic al țării într-o situație cel puțin așa de importantă ca aceea de prim ministru al țării.

Dimitrie MANEA
Arad, str. MEȚIANU
Singura Prăvălie
Română
cu articole de modă pentru
bărbați Pălării, cravate că-
măși cu prețurile cele mai
efține. No. 1-1

**P
D R A C I
T
R
U**

curagioasă, ca pentru cât ni este nouă de trebuință, va începe imediat la toate departamentele

Nu e nevoie de împrumuturi care să apese greu generațiile viitoare, dându-li dreptul de a blestema neprevăderea și risipa noastră, ci numai din strictă economie asupra unor venituri asigurate.

Ele vor crește odată cu încrederea în noi așa de scăzută astăzi.

Vom lucra cu toate puterile noastre ca să trezim din nou această încredere, în scopurile statului și în puterile nației, învederând ori cui că aceasta este o țară sănătoasă, sprijinită pe unul din cele mai vrednice popoare a lumii.

In munca noastră vom primi orice ajutor real cu aceiaș red-noștință, căci nu avem nici o clientelă de satisfăcut. Înțelegem și pe aceia care fac parte de alte neamuri pe cari logica și biruită a istoriei ni i-au făcut concetățeni și cari siguri pe totă moștenirea lor morală, inteligibilă trebuie să fie frățesți cu laboratorii ai noștri.

Vom merita astfel stima altor popoare cu care odată am avut dreptul omenirii la viață, liberă și a acestor state, aliate amice, de care ne leagă gri-păcii între oameni, sprijinită hotarele conștințite de tratate.

Președintele consiliului de miniștri,

Nicolae Iorga

Deștepți și naiivi.

(roman)

11

Era o zi minunată de primăvară. Pământurile se îmbrăcaseră de timpuriu cu mătasa verde a ierburilor și soarele își furișea blajin razele strălucitoare prin firele de iarbă, printre pietricelele șoselei albe și undele străvezii a părăului, care șopotea pe lângă drum. Sub nesfârșitele întinderi ale bolții albastre pământul înmugurea în-cepături de primăvară, nepăsător de frământările viermilor și orânduiriilor lor rigurose limitate între hotare, națiuni, religii, pe când un neînsemnat viermușor pășea îndesat pe un drum de țară, purtând în suflet credința biruinții și dorul să înfrângă hotarul. Drum lung de zile multe și oboșitoare se întindea până în culmile vâștii ale Carpaților, dar nici o oboseală n'ar fi putut împiedeca marșul sufletului pe care îl mână o putere nevăzută spre România, fără cunoașterea rostului ce avea să fie dincolo de hotar.

După un drum de două sute kilometri ajunsese în satul Vulcan în zorii unei dimineți. Două sute de kilometri îl făcuse bătând talpa la pământ și poposind nopțile în case de oameni nevoiași. Când i-se terminase merindea, vându-se pe o nimica toată octoihul, iar din orașelul Deva se înhătase cu niște lucrători de păduri, cari mergeau spre Pulu. Aci vându-se unui miner ciasul de argint și cum degetele dela picloare ieșiseră la aer prin talpa roasă de drum, își permise luxul de a călători până la Vulcan cu trenul.

Nu-și pierdu-se elanul și hotărîrea. Cumpărase un calet și își însemnase întâmplările zi cu zi. Textul era presărat cu versuri și schițe, iar în trenul dela Pulu până la Vulcan culesese din gura unui bănățean o adevărată odisee rimată. Din cel trel arginți pe cari își vându-se clasul, cheitulse unul și-i mai rămăneau și bani mărunți valoarea

a două monede de câte un leu. Cruța banii. Prefera să rabde foame, dar să ajungă la țintă. Bănățeanul cu care se împrieteniise în tren, îl spusese, că în Vulcan sunt olteni cari vin cu zarzavat de dincolo și pentru bani au să-l treacă Carpații.

Trenul sosise în zorii zilei, pe întunec. Voicu porni holnar prin sat și întâmplarea îl făcu să dea peste un oltean din cei cu zarzavaturi. Nu lipsi mult ca Voicu să-i sară în gât de multă bucurie și fericire, că pentru întâia oară în viața lui întâlnea un frate de dincolo, român din țara românească. Cu inima deschisă și plină de încredere Voicu mărturisii olteanului ce gânduri îl purtau în satul Vulcan. Olteanul clipi și ret în ochii negri ca tăciunile și spuse :

— Dar parale ai ?

— Am — se grăbi Voicu, de ai fi crezut, că cel puțin câteva sute se înghesuiau în buzunarele lui.

Olteanul fu însă desamăgit când știrici mai de aproape, dar prevăzător și nedispregiind nici sumele mici, consimți să-i indice potecile de urmat

prin Carpați pentru o monedă de argint. Așa se înțeleseră ca Voicu o pornească înainte pe o potecă de prin pădure, iar la un punct anume să se întâlnească cu olteanul, urma un alt drum.

Voicu își îndesă în buzunare câteva frânzele cumpărate la o brutărie porni pe drumul indicat de oltean. Atât de fericit și mulțumit de sine nici nu se mai gândea la puterea de a fi prins; era sigur de succes doar se înțelesese cu olteanul și-i duse și plata, iar de acum începu să-și făurească în gândul lui plan de viitor. Și cum mergea cu pasul nicesc spre colinele munților se gândi că are să se ducă la București, pitala României, are să se prezinte Regelui și o să-i spună așa :

— Maiestate, eu am venit mă pun în slujba țării românești.

Copilul care pornea cu douăzeci de kilometri, avea dreptul să permită naivitatea de a crede, că la București i-se vor deschide toate comorile lumii.

